

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 6.

Očekávané výstupy

Jazyková výchova

ČJL-9-2-01 - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova

ČJL-9-2-04 – správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

ČJL-9-2-06 – rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

ČJL-9-2-08 – rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-2-04p – pozná a určí slovní druhy, skloňuje podstatná jména a přídavná jména, pozná osobní zájmena, časuje slovesa

ČJL-9-2-07p – ovládá pravopis vyjmenovaných slov

ČJL-9-2-07p – zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Komunikační a slohová výchova

ČJL-9-1-05 - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-1-05 p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk

Literární výchova

ČJL-9-3-01 - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla

ČJL-9-3-04 – tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

ČJL-9-3-06 – rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

ČJL-9-3-08 – porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-3-01 p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku

Dílčí výstupy

Jazyková výchova

- dokáže vymezit pojem jazyk, vysvětlí vznik jazyka a jeho vývoj, rozpozná jazyk spisovný a nespisovný.
- definuje, co je nářečí a obecná čeština, uvede, čím se liší od spisovného jazyka.
- pracuje s jazykovými příručkami, orientuje se podle obsahu, dokáže vyhledat zadaná slova, rozumí informacím uvedeným u jednotlivých hesel, využívá příručku ke správnému pravopisu a výslovnosti, dokáže najít poučení o zadaných pravopisných jevech

- rozpozná znělé a neznělé souhlásky, dovede vysvětlit spodobu znělosti, dokáže uvést příklady se souhláskami párovými lišícími se znělostí, znázorní větnou melodii, dokáže označit slovotvorný základ, předpony a přípony a kořen slova. Určí, zda bylo slovo vytvořeno pomocí předpony nebo přípony, uvádí slova příbuzná
- chápe pravopisní odlišnosti na základě znalosti stavby slova
- dokáže určit slovní druhy, rozdělí je na ohebné a neohebné, zná znaky, podle kterých je umí určit.
- rozdělí podstatná jména na konkrétní a abstraktní, hromadná, pomnožná a látková, obecná a vlastní, dokáže skloňovat podstatná jména vlastní
- u přídavných jmen určí, rod, číslo a pád a druh, umí je stupňovat
- zájmena dokáže přiřadit ke správnému druhu, zájmena osobní umí skloňovat.
- pozná druhy číslovek, zná zvláštnosti ve skloňování, zná pravidlo, kd píšeme tečku.
- zná základní větné členy, pozná přívlastek shodný a neshodný.
- umí aplikovat veškerá pravidla ve shodě podmětu s přísudkem.
- pozná větu hlavní a vedlejší, souvětí a větu jednoduchou.

Komunikační a slohová výchova

- rozliší základní slohové útvary
- ví, co je to vypravování, dokáže sestavit osnovu, umí použít přímou řeč, dodrží časovou posloupnost
- využívá vhodných jazykových prostředků
- vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném i písemném projevu
- vyhledá hlavní myšlenku, vybírá vhodné výrazy
- dokáže napsat popis osoby, předmětu, místnosti i pracovního postupu, volí vhodná slova a dokáže postupovat podle předem dané osnovy.
- dokáže vyplnit jednoduché tiskopisy

Literární výchova

- používá literaturu jako zdroj poznání i prožitků
- odliší pověst od pohádky, vysvětlí vznik bájí a mýtů
- čte s porozuměním, dokáže reprodukovat text, formuluje hlavní myšlenky díla, zhodnotí hlavní postavy
- uvede základní znaky poezie, rozliší sloku od verše
- je schopen napsat osnovu příběhu
- dokáže získat z různých zdrojů další informace k probíranému učivu. Připravuje si referáty o přečtených knihách

Učivo

Komunikační a slohová výchova

čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu)

naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), zážitkové

mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu

písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech.

Jazyková výchova

jazyk a jazykové útvary – nářečí a nadnářeční útvary, spisovný jazyk, seznámení s některými jazykovými příručkami

zvuková podoba jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní), hláskosloví, slovní přízvuk, zvuková stránka věty

nauka o slově – tvoření slov, stavba slova, střídání hlásek při odvozování, pravopis slova

tvarosloví – slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa)

skladba – stavba větná, základní větné členy, rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, stavba textová

pravopis – lexikální, morfologický

Literární výchova

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům

způsoby interpretace literárních a jiných děl

základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu)

jazyk literárního díla – umělecké jazykové prostředky (alegorie, přirovnání, kontrast, personifikace, metafora)

báseň, verš, sloka, rým,

literární druhy a žánry – poezie, próza, román, lyrika, epika, drama, deník, komiks, lidová pohádka, balada, říkanka, hádanka, pranostika, přísloví, lidová píseň, fantasy, sci-fi, mýtus, epos, bajka, pověst, legenda, cestopis, reportáž

Mezipředmětové vztahy

D – starověké Řecko, Řím, Bible, antické mýty

VV – Zmatlíková, Lada, Born

HV - lidové písně, lidová slovesnost, zhudebněné básně

Z – Tibet, Jižní Amerika

VV – osobnosti ND

PŘ – zoologie, botanika

OV – vztahy rodičů a dětí

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – na základě četby se u žáků rozvíjí empatie pro různé životní situace, důležitost prosociálního chování, srovnávání textu se svým životem, samostatné vyjadřování názoru.

Výchova demokratického občana – žáci jsou vedeni k hodnotám, jako jsou spravedlnost, tolerance a odpovědnost.

Výchova k myšlení v evropských souvislostech – žáci jsou seznamováni s literaturou národní, evropskou i světovou a jsou vedeni k rozvíjení svého vztahu k evropské a světové kultuře a uvědomování si významu kulturního a historického dědictví.

Multikulturní výchova – žáci jsou seznamováni s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami

Mediální výchova – žáci se učí rozlišovat záměry autora textu – co nám chce sdělit, vyhodnocují rozdíl mezi textem a realitou, uvědomují si přítomnost fikce v literárních dílech